

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

**SİVİL TOPLUMLA
İ L İ Ş K İ L E R**

GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

"Bu proje T.C. İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından desteklenmektedir."

Bu makale Anayasa Hukukçuları Derneği tarafından gerçekleştirilen "Cumhuriyet'in 100. Yılında Demokrasi Hafızasının Oluşturulması Projesi" kapsamında kaleme alınmıştır.

Ömer Faruk AYDINER

15 Temmuz Darbe Yargılamaları

15 Temmuz'da Türkiye ciddi bir travmadan geçti. Gelineen noktada son 40 yıl boyunca emek verilen, emek sarf edilen bir neslin heba edilmesine hep birlikte tanıklık ettik. Tabii öyle bir nesildi ki bu süreç içerisinde devletin tüm imkânlarının verildiği, en iyi yerlerde eğitimlerinin alındığı bir nesilden bahsediyoruz. Geriye kalan kısmı ile devlet kendini idame ettirmeye, kendinin yaralarını sarmaya gayret etti ve bugünlere kadar geldik. Hakikaten baktığımız vakit uluslararası örgütlerin herhalde dünya başarısı son yüzyılın son iki yüz yılın örgütlenme açısından FETÖ terör örgütü herhalde son iki yüz yılın en iyi projelerinden birisidir diyebileceğimiz bir proje olduğunu hepimiz anladık. Tabii bu güçlü, otoriter ve devletin en kılcak damarlarına kadar sızmış olan bu örgütle mücadele etmek kolay değildi. Çünkü gerek toplumun gerekse devleti idare eden kesimin yaklaşık % 50'sini kendisine mal etmiş olan kesimi bertaraf ediyorsunuz ve geriye kalan %50 kesimle bu savaşı, bu mücadeleyi başlatıyorsunuz. ,Geldiğimiz nokta hakikaten şükredilmesi gereken bir nokta. Ben 17 Aralık'ın hemen ertesi haftasını da hatırlıyorum. O süreçte İstanbul Bakırköy ilçesinde Başsavcı Vekiliydim. Daha doğrusu Cumhuriyet Savcısıydım daha sonra Başsavcı Vekili oldum. O döneme baktığımızda hakikaten İstanbul özelinde bu işe gönül vermiş, bu işe omuz verecek çok az arkadaşımız vardı. Adeta bire 50 olduk, bire 70 olduk. Omuz omuza, birbirimize güvenerek, birbirimize destek vererek bu süreci hep birlikte atlattık. Tabii 15 Temmuz beklenen bir şey miydi desem elbette ki öyle bir faciayı tahmin etmek bile insanı ürkütüyor. Devletin içerisine o kadar sızmışlardı ki... O soruşturmalar neticesinde biz bunu halktan bir nebze de olsa daha önce fark ettik. Böyle bir şeyin olabileceğini gerek camia olarak gerekse diğer arkadaşlarımız olarak -sadece tahmin olarak- hepimiz bazı sonuçlar, bazı tahminler çıkarıyorduk. 15 Temmuz hakikaten bu ülkenin, bu milletin vermiş olduğu ciddi bir mücadele, ciddi bir savaş... İşte hepimiz Fransız İhtilali'ni hatırlarız. Fransız İhtilali'ni kitaplardan okuduk hatta birçoğumuz eğitim hayatımızda Fransız İhtilali'nden birçok soru ile karşılaştık. 15 Temmuz'u da bu sempozyumlarla, bu programlarla öyle tanıtmalıyız ki bu yüce milletin yaptığını, Fransız İhtilali'nden daha üst seviyede, daha öte, daha kutsal bir yakarışın ve daha kutsal bir davranışın, mücadelenin olduğunu tüm dünyaya, tüm milletlere anlatabilmemiz lazım. Bu süreçte biz yargı olarak ne yaptık? Türkiye'de o gece ilk yakalama kararlarını çıkaran bir meslektaşınız olmayı Allah bize nasip etti. Peşinden o gece çok hızlı kararlar alarak belki de panik içerisinde, biraz endişe, biraz cesaret hepsinin karışık olduğu duygular içerisinde sabaha kadar o süreci hep birlikte yönettik. O dönemde hatta şu an aramızda olan Bakırköy İlçe emniyet Müdürümüz Murat Çetiner'le

birlikte bunu sürdürmeyi Allah bize nasip etti. Sabaha çıkmayı Allah bize nasip etti. Geldiğimiz süreçte yargı olarak ne yapıldı? Toplumun kılcal damarlarına kadar giren bu örgütle tüm Türkiye'deki yargı birimleri tek vücut olarak ama adil bir şekilde yargılamalara başladık. Şu an itibariyle 445 bin kişi hakkında sadece FETÖ terör örgütünden bir şekilde işlem yapıldı. Bunların bir kısmı hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildi. Bir kısmı hakkında dava açıldı. Bir kısmı hakkında hala soruşturmalar devam etmektedir. Hakikaten baktığımız vakit Türkiye yargısı açısından bu ciddi bir başarı. Bazı ülkelerin nüfusunun yarısı kadar bizim terörist listemiz oluştu. Şu an itibariyle 445 bin kişilik terörize olmuş bir gruptan bahsediyoruz. Bunların ayıklanmasından bahsediyoruz. Elbette yargıya bu süreçte çok ciddi bir yük verildi. Tabii biz adil olmak zorunda idik ve bu süreci böyle yönetmek zorundayız. Çünkü yüz işlemden doksan dokuzunu doğru yapıp birini yanlış yaptığımızda emin olun ki anlatılacak olan sizin doksan dokuz doğrunuz değil o bir yanlışınız olacaktır. Bunu da gerek sosyal medyada gerekse diğer algı üreten kuruluşlarda hepimiz sık sık görmekteyiz. O yüzden o bir yanlış yapmama adına yargı elinden gelen gayreti maksimum seviyede o masumun hakkını almama noktasında en büyük gayreti gösterme zorunluluğu var. Arkadaşlarımız da yurt genelinde ekseriyetle mümkün oldukça bu kaideye, bu usule uyararak bu zamana kadar geldik. Az bir rakam değil 440 bin kişi. Tabii bunların tamamı hakkında dava açılmadı. Yaklaşık 88 bin kişi bu süreçte cezaevine bir şekilde girdi. Bir kısmı tahliye oldu. FETÖ terör örgütünden cezaevinde hala 35 bin hükümlü ve tutuklu bulunmakta. Hala, yaklaşık 180 bin kişi hakkında soruşturmalarımız devam etmekte. Geriye kalan kısmı kovuşturmaya yer olmadığına karar verildi ya da kovuşturmaya yer olmadığına karar verildi.

SORU: Şehitler Köprüsü davasında beraat eden erlerle ilgili bir tartışma var kamuoyunda. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

Bu konuyla ilgili ben bir hukukçu olarak daha teknik bir yorum yapmak istiyorum. Tabii ülkemizde en fazla konuşulan dallardan birisi de hukuk. Biz belki insan olarak her şeye çok meraklıyız. Enerji hakkında da görüşlerimiz var, hukuk hakkında da, tıp hakkında da, içişleri, dışişleri, ekonomi... Bu alanların tamamında eğitim almış ve bilgi sahibi kişilermiş gibi konuşuruz. Bu tabii yanlış bir husus... Şöyle bir anekdotumu sizinle paylaşmak istiyorum. Lahey Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne gittiğimde orada bir savcı hanıma bir alt kattaki bir hâkimin görevini sormuştum. Aldığım cevap şaşırtıcıydı. "Bilmiyorum" demişti. Şimdi bizde böyle bir şey mümkün değil. Bana sorsalar tüm yargının, tüm hâkim ve savcılarının tüm işlerini açıklarım. Hatta alanım olmayan tüm konularda da bilgi verebilecek cüreti

kendimde bulurum. Hâlbuki bu yanlış bir davranıştır. Şuraya gelmek istiyorum. Tamamen teknik olan yargılama hususunda maalesef gerek medya kuruluşlarımız, gerekse sosyal medyayı kullanan kişiler, gerekse farklı meslek gruplarında devletin içerisinde görev ifa eden kişiler sadece yargılamanın konusu olan böyle bir hususta konuyu bilmeden, dosyaların içeriğini bilmeden, delil durumlarını bilmeden, maalesef bu şekilde algı oluşturmaya yönelik, toplumu provoke etmeye yönelik açıklamalarda bulunmaktadırlar. Oysaki onu yaşayan, onu yargılayan oradaki ağır ceza başkanı, oradaki üyeler bunu çok net olarak görmekteyiz. İşte en son burada belki görüş açıklamış olacağım ama davaya bakmayan birisi olarak belki görüşümü açıklayabilirim. Şehitler Köprüsü davasında erlerin bir kısmı niçin beraat etti? Şimdi hukuk tekniği açısından baktığımız vakit, biz birçok davada, birçok yargılamada aslında “sayın cumhurbaşkanımızın, sayın başbakanımızın açıklamalarından sonra ne yaptınız?” diye bir soru sorduk rütbelilere. Ya da ne yaptıklarını tasvir eden, anlatan hal ve tavırlarına baktık. Tanık beyanlarına baktık. Oysa hukuk tekniği açısından baktığımız vakit Şehitler Köprüsü’ne gelen askerlerin böyle bir olasılığı da yoktu. Saat 20:00, 20:30’da köprüye getirilmişti bir kısım askerler. Okuyacakları bir alt yazı da yoktu, dinleyecekleri bir söz de yoktu. O yüzden şunu net olarak söylemekte fayda var. Orada herhangi bir eyleme katılmış, herhangi bir davranışa katılmış erler elbette ki cezasını çekecek ve cezalarını da aldılar. Ancak oraya sivil kıyafetiyle gelmiş ve gelir gelmez kaçmış... Kimisi köprü korkuluklarından aşağıya kaçmak üzereyken yakalanmış. Kimisi o sırada polise teslim olmuş. Kimisi hiçbir eyleme katılmaksızın ne yapacağını şaşırılmış bir halde orada bekleme halinde kalmış. Şimdi bunlar cezalandırılın demek hakikaten vicdanları aykırı olur. Çünkü biz hiçbir zaman anarşi devleti olmadık. Biz geçmişimizle, tarihimizle adil olmamız nedeniyle büyük devlet haline geldik. O yüzden kim olursa olsun, ne olursa olsun, zengin de olsa suçluysa suçlu diyebilmek, güçten yana olmamak, sadece fukaranın sırtında tepinmemek... Herkesin yaptığı işte kendisine güvenmek duymak ve onun verdiği sonuçlara itibar etmek hepimizin üzerine düşen vazifedir diye düşünüyorum.